Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 27 czerwca 2013 r.*

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Mediacja w sprawach cywilnych i handlowych — Dyrektywa 2008/52/WE — Uregulowanie krajowe przewidujące obowiązkowe postępowanie mediacyjne — Umorzenie postępowania

W sprawie C-492/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Giudice di pace di Mercato San Severino (Włochy) postanowieniem z dnia 21 września 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 września 2011 r., w postępowaniu:

**Ciro Di Donna**

przeciwko

**Società imballaggi metallici Salerno srl (SIMSA),**

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh, C. Toader (sprawozdawca) i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Varonego, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz J.S. Pilczera, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu austriackiego przez A. Poscha, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Moro oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 kwietnia 2013 r.,

* Język postępowania: włoski.

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 136, s. 3), art. 6 i 13 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., oraz art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy C. Di Donną a Società imballaggi metallici Salerno (SIMSA) srl (zwaną dalej „SIMSA") w przedmiocie naprawienia szkody, która została spowodowana w jego pojeździe samochodowym i w odniesieniu do której Giudice di pace di Mercato San Severino zamierza zastosować obowiązkowe postępowanie mediacyjne przewidziane w prawie włoskim.

### Ramy prawne

*Uregulowania Unii*

3 Motywy 8 i 10 dyrektywy 2008/52 brzmią następująco:

„(8) Przepisy niniejszej dyrektywy powinny mieć zastosowanie wyłącznie do mediacji w sporach o charakterze transgranicznym, lecz nic nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim stosowania takich przepisów również do postępowania mediacyjnego w sprawach krajowych.

[…]

(10) Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do postępowań, w których przynajmniej dwie strony sporu o charakterze transgranicznym dobrowolnie starają się polubownie rozwiązać spór, korzystając z pomocy mediatora. Powinna ona mieć zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych […]".

4 Artykuł 1 ust. 1 tej dyrektywy przewiduje:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie dostępu do alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz promowanie polubownego rozwiązywania sporów przez zachęcanie do korzystania z mediacji oraz przez zapewnienie wyważonej relacji między mediacją a postępowaniem sądowym".

5 Artykuł 3 lit. a) wspomnianej dyrektywy stanowi:

„[…] stosuje się następujące definicje:

a) »mediacja« oznacza zorganizowane postępowanie o dobrowolnym charakterze, bez względu na jego nazwę lub określenie, w którym przynajmniej dwie strony sporu próbują same osiągnąć porozumienie w celu rozwiązania ich sporu, korzystając z pomocy mediatora. Postępowanie takie może zostać zainicjowane przez strony albo może je zaproponować lub zarządzić sąd lub nakazać prawo państwa członkowskiego.

[…]".

6 Artykuł 5 ust. 2 tejże dyrektywy stanowi:

„Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla ustawodawstwa krajowego, które nakłada obowiązek skorzystania z mediacji lub uzależnia ją od zachęt lub sankcji, bez względu na to, czy rozpoczęło się już postępowanie sądowe, pod warunkiem że ustawodawstwo to nie utrudnia stronom korzystania z ich prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości".

7 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 2008/52 brzmi następująco:

„Biorąc pod uwagę fakt, że mediacja powinna odbywać się z zachowaniem poufności, państwa członkowskie dopilnowują, aby, o ile strony nie postanowią inaczej, mediatorzy ani inne osoby zaangażowane w przeprowadzenie postępowania mediacyjnego nie były zmuszane w postępowaniu sądowym lub arbitrażowym dotyczącym spraw cywilnych lub handlowych do składania zeznań dotyczących informacji uzyskanych w wyniku postępowania mediacyjnego albo z tym postępowaniem związanych, z wyjątkiem sytuacji, w których:

a) jest to konieczne z ważnych powodów dotyczących porządku publicznego danego państwa członkowskiego, w szczególności dla zapewnienia ochrony interesu dzieci lub niedopuszczenia do jakiegokolwiek zamachu na nietykalność cielesną i psychiczną danej osoby; lub

b) ujawnienie treści ugody zawartej w drodze mediacji jest konieczne w celu wprowadzenia w życie lub wykonania tej ugody.

[…]".

*Prawo włoskie*

Dekret ustawodawczy nr 28/2010

8 Decreto legislativo del 4 marzo 2010, n. 28, recante attuazione dell'articolo 60 della legge 18 giugno 2009, n. 69, in materia di mediazione finalizzata alla conciliazione delle controversie civili e commerciali (dekret ustawodawczy nr 28 z dnia 4 marca 2010 r. wprowadzający przepisy art. 60 ustawy nr 69 z dnia 18 czerwca 2009 r. o mediacji w sprawach cywilnych i handlowych, GURI nr 53 z dnia 5 marca 2010 r., zwany dalej „dekretem ustawodawczym nr 28/2010") został przedstawiony Komisji Europejskiej jako krajowy środek dokonujący transpozycji dyrektywy 2008/52.

9 Artykuł 5 ust. 1 tego dekretu przewiduje:

„Kto zamierza wnieść pozew w sprawie współwłasności, praw rzeczowych, działu, dziedziczenia spadku, umów zawartych między członkami rodziny, najmu, użyczenia, dzierżawy przedsiębiorstw, odszkodowania za szkody komunikacyjne wyrządzone przez pojazdy silnikowe i jednostki pływające, z tytułu odpowiedzialności medycznej i zniesławienia w prasie lub za pomocą innych środków społecznego przekazu, umów ubezpieczeniowych, bankowych i finansowych, zobowiązany jest najpierw wszcząć postępowanie mediacyjne w myśl niniejszego dekretu […]. Wszczęcie postępowania mediacyjnego jest warunkiem dopuszczalności wniesienia powództwa sądowego. Niedopuszczalność powinna być podniesiona przez pozwanego pod rygorem utraty prawa lub stwierdzona z urzędu przez sąd nie później niż na pierwszej rozprawie. Jeżeli sąd stwierdzi, że mediacja już się rozpoczęła, ale jeszcze nie zakończyła, wyznacza kolejny termin rozprawy po upływie terminu, o którym mowa w art. 6. Sąd postępuje w taki sam sposób, w przypadku gdy mediacja nie została wszczęta, wyznaczając jednocześnie stronom piętnastodniowy termin na złożenie wniosku o przeprowadzenie mediacji".

10 Artykuł 6 wspomnianego dekretu brzmi następująco:

„1. Postępowanie mediacyjne nie trwa dłużej niż cztery miesiące.

[…]”.

11 Artykuł 8 dekretu ustawodawczego nr 28/2010, zmienionego ustawą nr 148 z dnia 14 września 2011 r. (GURI nr 216 z dnia 16 września 2011 r., s. 1), reguluje przebieg postępowania mediacyjnego. Artykuł ten stanowi:

„1. W chwili złożenia wniosku o przeprowadzenie mediacji kierownik organizacji wyznacza mediatora i ustala pierwsze spotkanie stron w terminie nieprzekraczającym 15 dni od dnia złożenia wniosku […].

[…]”.

12 Artykuł 11 dekretu nr 28/2010 stanowi:

„1. W przypadku osiągnięcia polubownego porozumienia mediator sporządza protokół, do którego dołączany jest tekst porozumienia. Jeżeli porozumienie nie zostanie osiągnięte, mediator może zaproponować ugodę. W każdym wypadku mediator sporządza propozycję ugody na wspólny wniosek stron złożony na dowolnym etapie postępowania. Przed sporządzeniem propozycji mediator informuje strony o możliwych konsekwencjach, o których mowa w art. 13.

[…]

4. Jeżeli nie zostanie zawarta ugoda, mediator sporządza protokół ze wskazaniem propozycji; protokół zostaje podpisany przez strony i przez mediatora, który poświadcza podpisy stron lub niemożność ich złożenia. W tym samym protokole mediator informuje o braku uczestnictwa jednej ze stron w postępowaniu mediacyjnym”.

13 Artykuł 13 wspomnianego dekretu, dotyczący kosztów postępowania, stanowi:

„1. Jeżeli orzeczenie kończące postępowanie sądowe odpowiada w całości treści propozycji ugody, sąd oddala żądanie zwrotu kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą, która odrzuciła propozycję, w okresie następującym po sformułowaniu propozycji i nakazuje jej zwrot kosztów poniesionych przez stronę przegrywającą w tym samym okresie, jak również wpłacenie na rzecz skarbu państwa dodatkowej kwoty odpowiadającej należnej standardowej opłacie. Artykuły 92 i 96 kodeksu postępowania cywilnego (Codice di procedura civile) mają zastosowanie. Przepisy niniejszego ustępu stosuje się również do należności dla mediatora oraz do wynagrodzenia biegłego w rozumieniu art. 8 ust. 4.

2. Jeżeli orzeczenie kończące postępowanie nie odpowiada w całości treści propozycji ugody, sąd – o ile występują poważne i wyjątkowe powody – może jednak oddalić żądanie zwrotu kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą na opłacenie należności dla mediatora oraz wynagrodzenia biegłego w rozumieniu art. 8 ust. 4”.

Dekret ministerialny nr 180/2010

14 W drodze regulacyjnej rząd włoski przyjął dekret ministerialny nr 180 z dnia 18 października 2010 r., zmieniony dekretem ministerialnym nr 145 z dnia 6 lipca 2011 r. (zwany dalej „dekretem ministerialnym nr 180/2010"). Dla potrzeb niniejszej sprawy art. 16 dekretu ministerialnego nr 180/2010 stanowi:

„1. Należności obejmują koszty związane z wszczęciem postępowania oraz koszty mediacji.

2. W odniesieniu do kosztów wszczęcia postępowania, uwzględnionych w łącznej kwocie należności, każda ze stron jest zobowiązana uiścić kwotę w wysokości 40,00 EUR, wpłacaną przez wnioskodawcę w chwili składania wniosku o przeprowadzenie mediacji oraz przez stronę wezwaną do mediacji w chwili jej przystąpienia do postępowania.

3. W odniesieniu do kosztów mediacji każda ze stron jest zobowiązana do uiszczenia kwoty wskazanej w tabeli A załączonej do niniejszego dekretu.

4. Maksymalna wysokość kosztów mediacji dla każdego progu odniesienia, zgodnie z brzmieniem tabeli A:

a) może zostać zwiększona do wysokości nieprzekraczającej jednej piątej przy uwzględnieniu szczególnej wagi, złożoności lub trudności sprawy;

b) powinna zostać zwiększona do wysokości nieprzekraczającej jednej czwartej w przypadku pomyślnego zakończenia mediacji;

c) powinna zostać zwiększona o jedną piątą w przypadku opracowania propozycji w myśl art. 11 dekretu ustawodawczego [nr 28/2010];

d) w sprawach, o których mowa w art. 5 ust. 1 dekretu ustawodawczego [nr 28/2010], powinna zostać zmniejszona o jedną trzecią w odniesieniu do pierwszych sześciu progów oraz o połowę w stosunku do pozostałych progów bez uszczerbku dla zmniejszenia określonego w lit. e) niniejszego ustępu, przy czym nie może być stosowane żadne inne zwiększenie ze zwiększeń, o których mowa w niniejszym artykule, z wyjątkiem zwiększenia określonego w lit. b) niniejszego ustępu;

e) powinna zostać zmniejszona do wysokości 40 EUR w odniesieniu do pierwszego progu oraz do wysokości 50 EUR w stosunku do pozostałych progów, z zastrzeżeniem lit. c) niniejszego ustępu, jeżeli żadna ze stron przeciwnych wobec strony, która złożyła wniosek o przeprowadzenie mediacji, nie uczestniczy w postępowaniu.

[…]

14. Minimalne kwoty należności dla każdego progu odniesienia zgodnie z brzmieniem tabeli A załączonej do niniejszego dekretu mogą zostać zmienione".

15 Tabela A, o której mowa w art. 16 ust. 4 dekretu ministerialnego nr 180/2010, przedstawia się następująco:

| Wartość przedmiotu sporu | Koszty (na stronę) |
|---|---|
| Poniżej 1 000 EUR | 65 EUR |
| 1001–5000 EUR | 130 EUR |
| 5001–10 000 EUR | 240 EUR |
| 10 001–25 000 EUR | 360 EUR |
| 25 001–50 000 EUR | 600 EUR |
| 50 001–250 000 EUR | 1 000 EUR |
| 250 001–500 000 EUR | 2 000 EUR |
| 500 001–2 500 000 EUR | 3 800 EUR |
| 2 500 001–5 000 000 EUR | 5 200 EUR |
| Powyżej 5 000 000 EUR | 9 200 EUR |

**Postępowanie główne i pytania prejudycjalne**

16 Ciro Di Donna wniósł powództwo przeciwko spółce SIMSA o naprawienie szkody spowodowanej w jego pojeździe samochodowym przez wózek widłowy należący do tej spółki. Jak wynika z akt sprawy, SIMSA nie podważała okoliczności faktycznych, ale wniosła o odroczenie terminu pierwszej rozprawy celem przypozwania towarzystwa ubezpieczeniowego, w którym wykupiła polisę obejmującą jej odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych. Podniosła jednak w tym względzie, że należy przed przypozwaniem tego towarzystwa ubezpieczeniowego poddać spór obowiązkowemu postępowaniu mediacyjnemu przewidzianemu w dekrecie ustawodawczym nr 28/2010.

17 Sąd odsyłający uznaje, że dekret ten ma zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym w zakresie, w jakim stosunek umowny pomiędzy SIMSA a towarzystwem ubezpieczeniowym wezwanym do udziału jest objęty dziedziną ubezpieczeń, w odniesieniu do której postępowanie mediacyjne jest na podstawie art. 5 ust. 1 wspomnianego dekretu obowiązkowe pod rygorem niedopuszczalności powództwa sądowego. Giudice di pace di Mercato San Severino zastanawia się jednakże nad kwestią, czy dla celów wyznaczenia terminu następnej rozprawy należy uwzględnić 45-dniowy termin stawiennictwa przewidziany w przypadku przypozwania, czy także czteromiesięczny termin niezbędny do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego. Ponadto sąd odsyłający podziela wątpliwości żywione przez SIMSA w odniesieniu do zgodności przepisów dekretu ustawodawczego nr 28/2010 z prawem Unii.

18 W tym kontekście Giudice di pace di Mercato San Severino postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„Czy art. 6 i 13 [europejskiej] Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej […], dyrektywa 2008/52 […], zasada skutecznej ochrony sądowej będąca zasadą ogólną prawa Unii i ogólnie całokształt prawa Unii sprzeciwiają się wprowadzeniu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej przepisów [takich jak przepisy] dekretu ustawodawczego nr 28/2010 i dekretu ministerialnego nr 180/2010 […], w myśl których:

1) w późniejszym postępowaniu sądowym sąd może wysnuć wnioski w zakresie dowodów w odniesieniu do strony, która nie uczestniczyła w obligatoryjnym postępowaniu mediacyjnym bez uzasadnionej przyczyny;

2) sąd ma obowiązek oddalić żądanie zwrotu kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą, która odrzuciła propozycję ugody, za okres następujący po jej sporządzeniu oraz obciążyć ją obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez stronę przegrywającą odnoszących się do tego samego okresu, jak również obowiązkiem dokonania wpłaty na rzecz skarbu państwa dodatkowej kwoty odpowiadającej wysokości już uiszczonej opłaty (opłaty standardowej), jeżeli orzeczenie rozstrzygające sprawę wszczętą po sporządzeniu odrzuconej propozycji odpowiada w całości treści tej propozycji;

3) ze względu na poważne i wyjątkowe przyczyny sąd może oddalić żądanie zwrotu kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą w związku z należnością dla mediatora i wynagrodzeniem należnym biegłemu, nawet jeżeli orzeczenie kończące postępowanie nie odpowiada w całości treści propozycji;

4) sąd ma obowiązek zasądzić dokonanie wpłaty na rzecz skarbu państwa kwoty odpowiadającej standardowej opłacie należnej za postępowanie sądowe przez stronę, która nie uczestniczyła w postępowaniu mediacyjnym bez uzasadnionej przyczyny;

5) mediator ma prawo, a wręcz obowiązek, opracować propozycję ugody, również w przypadku braku porozumienia między stronami, a także w przypadku nieuczestniczenia stron w postępowaniu;

6) okres, w ciągu którego należy zakończyć próby mediacji, może trwać do czterech miesięcy;

7) po upływie czterech miesięcy od daty wszczęcia postępowania wniesienie pozwu możliwe będzie jedynie po uprzednim złożeniu w sekretariacie organizacji mediacyjnej protokołu o braku porozumienia, sporządzonego przez mediatora ze wskazaniem odrzuconej propozycji ugody;

8) nie jest wykluczone, że może być prowadzonych wiele postępowań mediacyjnych – ze zwielokrotnieniem w konsekwencji okresów rozstrzygnięcia sporu – w przypadkach, gdy zgodnie z prawem zostaną wniesione nowe żądania w trakcie tego samego postępowania, które w międzyczasie zostało wszczęte;

9) koszt obligatoryjnego postępowania mediacyjnego stanowi co najmniej dwukrotność kosztów postępowania sądowego, którego wszczęciu postępowanie mediacyjne zamierza zapobiec; dysproporcja ta zwiększa się wykładniczo wraz ze wzrostem wartości przedmiotu sporu (koszty mediacji mogą przekroczyć nawet sześciokrotność kosztów postępowania sądowego) albo ze wzrostem jego złożoności (w tym przypadku niezbędne jest powołanie biegłego, którego wynagrodzenie obciąża strony postępowania. Biegły wspomaga mediatora w rozwiązywaniu sporów wymagających specjalnych kompetencji technicznych, przy czym sporządzona przez niego opinia lub udzielone przez niego informacje nie mogą zostać wykorzystane w późniejszym postępowaniu sądowym)?”.

## Rozwój wydarzeń, które nastąpiły po złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

19 W następstwie przedstawionego przez Trybunał wniosku o wyjaśnienie dotyczącego uzasadnienia konieczności przedstawienia rozpatrywanego odesłania prejudycjalnego dla celów rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym sąd odsyłający w odpowiedzi z dnia 9 marca 2012 r. wskazał, że w razie orzeczenia Trybunału o niezgodności uregulowania krajowego z prawem Unii będzie zobowiązany nie wszczynać postępowania mediacyjnego w odniesieniu do sporu w postępowaniu głównym, co będzie miało skutki dla obliczenia terminów odbycia rozprawy.

20 Wyrokiem nr 272/2012, ogłoszonym w dniu 24 października 2012 r. Corte costituzionale (trybunał konstytucyjny) uznał za niezgodne z konstytucją niektóre przepisy dekretu ustawodawczego nr 28/2010, w szczególności art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 5 oraz art. 13 z wyjątkiem zawartego w tym przepisie odesłania do art. 92 i 96 kodeksu postępowania cywilnego, które dla niniejszego postępowania nie mają znaczenia.

21 Z wyroku tego wynika w szczególności, że w następstwie stwierdzenia niezgodności z konstytucją art. 5 ust. 1 dekretu ustawodawczego nr 28/2010 uprzednie wszczęcie postępowania mediacyjnego we Włoszech nie jest już warunkiem dopuszczalności powództwa sądowego i strony nie są od tej pory zobowiązane do korzystania z postępowania mediacyjnego.

22 Pismem z dnia 14 grudnia 2012 r. sekretarz Trybunału zwrócił się do sądu odsyłającego o wskazanie skutków wyroku nr 272/2012 zarówno dla toczącego się przed nim postępowania sądowego, jak i dla odesłania prejudycjalnego.

23 Pismem z dnia 17 stycznia 2013 r. wspomniany sąd odpowiedział, że podtrzymuje swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Jednakże nie zajął on stanowiska co do wpływu wspomnianego wyroku na rozstrzygnięcie, które ma zapaść w postępowaniu głównym, ani na znaczenie pytań prejudycjalnych zadanych Trybunałowi.

## W przedmiocie odesłania prejudycjalnego

24 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że w ramach współpracy między nim a sądami krajowymi na podstawie art. 267 TFUE wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i na którym spoczywa odpowiedzialność za przyszły wyrok, należy – przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy – zarówno ocena tego, czy do wydania wyroku jest niezbędne uzyskanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak i ocena znaczenia dla sprawy pytań, które stawia on Trybunałowi. W konsekwencji, jeśli postawione pytania dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. w szczególności wyroki Trybunału: z dnia 15 grudnia 1995 r. w sprawie C-415/93 Bosman, Rec. s. I-4921, pkt 59; z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 PreussenElektra, Rec. s. I-2099, pkt 38; z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie C-241/09 Fluxys, Zb.Orz. s. I-12773, pkt 28).

25 Jednakże Trybunał orzekł również, że w szczególnych przypadkach w celu zweryfikowania swojej własnej kompetencji należy do niego zbadanie okoliczności, w jakich sąd krajowy kieruje do niego wniosek prejudycjalny. Może odmówić wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego przedłożonego przez sąd krajowy tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wnioskowano, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej, bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu postawione (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie PreussenElektra, pkt 39; wyroki: z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-544/07 Rüffler, Zb.Orz. s. I-3389, pkt 38; z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie C-314/08 Filipiak, Zb.Orz. s. I-11049, pkt 42; z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie C-399/11 Melloni, pkt 29).

26 I tak należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zarówno z brzmienia, jak i z systematyki art. 267 TFUE wynika, iż warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest rzeczywista zawisłość przed sądem krajowym sporu, w ramach którego sąd ten wezwany będzie do wyrokowania, biorąc pod uwagę orzeczenie prejudycjalne (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie C-225/02 García Blanco, Zb.Orz. s. I-523, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 Tymczasem w postępowaniu głównym w następstwie wyroku Corte costituzionale z dnia 24 października 2012 r. uregulowaniem krajowym mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym nie jest już uregulowanie uwzględnione w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Fluxys, pkt 32). Wspomniany wyrok, stwierdzając niezgodność z konstytucją niektórych przepisów dekretu ustawodawczego nr 28/2010, skutkuje bowiem usunięciem ich z krajowego porządku prawnego.

28 O ile sąd odsyłający wprawdzie wskazał w swoim piśmie z dnia 17 stycznia 2013 r., że zamierza podtrzymać swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, o tyle jednakże nie uściślił, w jakim zakresie te pytania prejudycjalne zachowują znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym.

29 Jak zaś wskazała rzecznik generalna w pkt 20 i 23 swojej opinii, dziewięć pytań prejudycjalnych skierowanych do Trybunału ma od tej pory charakter hipotetyczny.

30 Cztery pierwsze pytania dotyczą bowiem zgodności z prawem Unii uregulowania umożliwiającego sądowi, po pierwsze, wykorzystanie dowodów wobec strony, która nie uczestniczyła w obligatoryjnym postępowaniu mediacyjnym bez uzasadnionej przyczyny, i zasądzenia od niej dokonania na rzecz skarbu państwa wpłaty kwoty w wysokości odpowiadającej standardowej opłacie z tytułu kosztów sądowych (art. 8 ust. 5 dekretu ustawodawczego nr 28/2010), a po drugie, oddalenie żądania zwrotu kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą, która odrzuciła propozycję ugody, i zasądzenie od niej kosztów mediacji (art. 13 tego dekretu). Pytania te zatem odnoszą się wyłącznie do przepisów, które zostały uznane za niezgodne z konstytucją. W tych okolicznościach wspomniane pytania stały się bezprzedmiotowe na skutek zmian, które nastąpiły w odniesieniu do stosowania spornych przepisów krajowych.

31 Co się tyczy pięciu ostatnich pytań dotyczących przebiegu postępowania mediacyjnego, terminów jego prowadzenia oraz jego kosztów, należy zauważyć na wzór tego, co zostało stwierdzone w art. 27 niniejszego wyroku, że krajowymi ramami prawnymi, w które wpisuje się spór w postępowaniu głównym, nie są już ramy prawne opisane przez sąd krajowy w postanowieniu odsyłającym. Ze względu na stwierdzenie niezgodności z konstytucją art. 5 ust. 1 dekretu ustawodawczego nr 28/2010 strony nie są bowiem od tej pory zobowiązane do uczestniczenia w postępowaniu mediacyjnym. W rezultacie, jak wyjaśniła rzecznik generalna w pkt 29 swojej opinii, wspomniane pytania straciły znaczenie dla celów orzeczenia, które ma nastąpić w postępowaniu głównym.

32 Z powyższego wynika, że z uwagi na rozwój postępowania przed sądem odsyłającym z punktu widzenia prawa mającego zastosowanie Trybunał nie jest już w stanie orzekać co do przedstawionych mu pytań (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Fluxys, pkt 34).

## W przedmiocie kosztów

33 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

**Nie ma już konieczności udzielania odpowiedzi na pytania przedłożone w trybie prejudycjalnym przez Giudice di pace di Mercato San Severino (Włochy) postanowieniem z dnia 21 września 2011 r. w sprawie C-492/11.**

Podpisy